

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO

GJYKATA KUSHTETUESE

УСТАВНИ СУД

CONSTITUTIONAL COURT

Priştine, 15 Ağustos 2016

Nr. Ref.: RK974/16

KABUL EDİLMEZLİK KARARI

Başvuru No: KI11/16

Başvurucu

Aziz Rexhepi

Kosova Özelleştirme Ajansı ile ilgili davalara ilişkin Kosova Yüksek Mahkemesi Özel Dairesi Temyiz Heyetinin AC-I-14-0311-A0001-A0023 sayı ve 15 Temmuz 2015 tarihli kararı hakkında anayasal denetim başvurusu

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Mahkeme Heyeti:

Arta Rama-Hajrizi, Başkan
Ivan Čukalović, Başkanvekili
Robert Carolan, Üye
Altay Suroy, Üye
Almiro Rodrigues, Üye
Snezhana Botusharova, Üye
Bekim Sejdiu, Üye
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, Üye
Gresa Caka-Nimani, Üye

Başvurucu:

1. Başvuru Priştine mukimi Bay Aziz Rexhepi (bundan böyle: başvuru) tarafından teslim edilmiştir.

İtiraz Edilen Karar

2. Başvurucu, kendisine 2 Ekim 2015 tarihinde teslim edilmiş olan Kosova Özelleştirme Ajansı ile ilgili davalara ilişkin Kosova Yüksek Mahkemesi Özel Dairesi Temyiz Heyetinin (bundan böyle: Temyiz Heyeti) AC-I-14-0311-A0001-A0023 sayı ve 15 Temmuz 2015 tarihli kararına itiraz etmiştir.

Başvurunun Konusu

3. Başvurunun konusu Kosova Cumhuriyeti Anayasasının (bundan böyle: Anayasa) 24. maddesi [Kanun Önünde Eşitlik], 31. maddesi [Adil ve Tarafsız Yargılanma Hakkı], 41. maddesi [Resmi Belgelere Erişim Hakkı] ve 53. madde [İnsan Hakları Hükümlerinin Yorumlanması] ile güvence altına alınmış haklarını ihlal ettiği iddia edilen Temyiz Heyeti kararı hakkında anayasal denetiminin yapılmasıdır.

İlgili Hukuk

4. Başvuru Anayasasının 113.7 fıkrası, 03/L-121 sayılı Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Hakkında Kanun (bundan böyle: Kanun) 49. maddesi ile Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün (bundan böyle: İçtüzük) 29. kuralına dayandırılmıştır.

Başvuru Süreci

5. Başvurucu 15 Ocak 2016 tarihinde başvurusunu Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesine (bundan böyle: Mahkeme) teslim etmiştir.
6. Mahkeme Başkanı 12 Şubat 2016 tarihinde Üye Almiro Redrigues'i raportör yargıç olarak görevlendirmiş, Üyeler Ivan Ćukalović (başkan), Arta Rama-Hajrizi ve Gresa Caka-Nimani'den oluşan Ön İnceleme Heyeti'ni belirlemiştir.
7. Mahkeme, başvurunun kaydedildiğini 27 Nisan 2016 tarihinde başvurucuya ve Temyiz Heyetine bildirmiştir.
8. Ön İnceleme Heyeti 13 Haziran 2016 tarihinde Raportör Yargıç'ın raporunu inceledikten sonra başvurunun kabul edilmezliği yönünde teklif sunmuştur.

Olguların Özeti

9. Başvurucu "Urata/Voçar" Kamu Şirketinin (bundan böyle: Urata/Voçar) çalışanı olduğunu belirterek 1974 -1992 yılları arasında bu şirkette çalıştığını ve 1992 – 1999 yılları arasında bu şirkete ait dükkanın kendine tahsis edilmek suretiyle sözleşme tarafı olduğunu açıklamıştır.
10. Urata/Voçar şirketi 20 Mayıs 2007 tarihinde özelleştirilmiştir.
11. Belirtilmemiş bir tarihte Kosova Özelleştirme Ajansı (bundan böyle: KÖA) Urata/Voçar şirketi özelleştirilmesinden elde edilecek gelirin %20'si üzerinde pay hakkı olan çalışanların geçici listesini yayımlamıştır. Başvurucu bu listede yer almamıştır.

12. KÖA 21 Temmuz 2011 tarihinde %20'lik gelir üzerinde pay hakkı olan çalışanların nihai listesini yayımlamıştır. Başvurucuya bu listede de yer verilmemiştir.
13. Başvurucu 8 Ağustos 2011 tarihinde Kosova Özelleştirme Ajansı ile ilgili davalara ilişkin Kosova Yüksek Mahkemesi Uzmanlaşmış Heyetine (bundan böyle: Uzmanlaşmış Heyet) itiraz dilekçesi sunarak “*Olgusal durumun yanlış tespiti, maddi hukukun yanlış uygulanması esasına göre %20'lik hakkın reddine sebep olduğu için KÖA kararı hakkaniyetsizdir*” iddiasını ileri sürmüştür.
14. KÖA 14 Eylül 2011 tarihinde başvuruçunun itiraz dilekçesine cevaben “*geçici liste çalışanların 20 günlük süre içerisinde itiraz etme hakkı olduğu notuyla yayımlanmıştır. Davacı bunu yapmadığı ve 2003/13 sayılı UNMIK Yönetmeliğinin 10.4 fıkrası uyarınca %20'lik kısımdan pay almaya ilişkin yasal kriterleri yerine getirmediği için KÖA başvuruçunun itirazının kabul edilmez olarak reddini önermiştir.*”
15. Uzmanlaşmış Heyetin SCEL-11-0045 sayılı karar ile 29 Eylül 2014 tarihinde başvuruçunun itirazını temellendirilmiş olarak onamış ve “*itiraz sahibinin doğrudan veya dolaylı yollarla ayrımcılığa uğramış varsayılabilmesi için deliller sunarak ayrımcılığa atıfta bulunmuştur. Mahkeme itiraz dilekçesinin temellendirilmiş olduğunu değerlendirmiştir.*”
16. KÖA 28 Ekim 2014 tarihinde Temyiz Heyetine itiraz dilekçesi sunmuştur.
17. Temyiz Heyeti 15 Temmuz 2015 tarihinde çıkardığı AC-I-14-0311-A0001-A0023 sayılı karar ile Uzmanlaşmış heyetin [SCEL-11-0045] kararını bozmuştur. Karar gerekçesinde şu ayrıntı verilmiştir:

Başvurucu Kamu Şirketinde (KŞ) hangi dönemlerde hangi tarihe kadar çalıştığını herhangi bir şekilde kanıtlamamış olup, KŞ'nin baskıcı organları tarafından kendisinin etnik ayrımcılık nedeniyle işten çıkarıldığını ileri sürmüştür. Bu nedenle Temyiz Heyeti bu başvuruçunun nihai listede kapsamak yasal koşulları yerine getirmediğini tespit etmiştir.

İlgili Mevzuat

18. Kamu Mülkiyetli Mülklerin Kullanım Hakkına İlişkin 2003/13 sayılı UNMIK Yönetmeliğinin 10.4 fıkrası şöyledir:

İlgili, özelleştirme zamanında kamu mülkiyetli işletmenin çalışanı olarak kayıtlı bulunması ve işletmenin maaş listelerinde en azından üç (3) yer aldığı tespit edilmesi halinde meşru hak sahibi sayılır. Bu talep kendilerine ayrımcılık yapılmıyorsa işletme kayıtlarında adlarının yer alacağını iddia eden çalışanların 10.6 fıkra uyarınca Özel Daireye itiraz dilekçesi sunmalarını kısıtlamaz.

Başvurucunun İddiaları

19. Başvurucu, Temyiz Heyeti kararının Anayasa'nın 24. madde [Kanun Önünde Eşitlik], 31. madde [Adil ve Tarafsız Yargılanma Hakkı], 41. madde [Resmi Belgelere Erişim Hakkı] ve 53. madde [İnsan Hakları Hükümlerinin Yorumlanması] ile güvence altına alınan haklarının ihlal edildiğini iddia etmiştir.
20. Başvurucu Uzmanlaşmış Heyetinde “ayrımcılık mağduru” olduğunu iddia etmiştir.
21. Başvurucu “KÖA ile Yüksek Mahkeme Özel Dairesinin kararlarının güzelce incelenmesi, bu kararların Anayasaya uygunluğunun değerlendirilmesi ve yukarıda belirtilen ihtilallerin ve ayrımcılığın ve dolayısıyla KÖA tarafından %20'lik hakta payı olan nihai listenin çıkarıldığında tarafıma yönelik farklı muamelenin tespit edilmesi ve Priştine'deki kamu şirketinin özelleştirilmesi esnasında tazminin sağlanmasını” talep etmiştir.
22. Başvurucu Mahkeme'den “Temyiz Heyeti kararının bozulup yetkili organlara özelleştirmeden elde edilecek gelirin %20'si üzerinde hakkı olanların listesine kapsanmasını” talep etmiştir.

Başvurunun Kabul Edilirliği

23. Mahkeme, başvuruda Anayasada belirtilmiş ve Kanun ile İçtüzükte ayrıntıları verilmiş olan kabul edilirlilik koşullarının yerine getirilip getirilmediğini değerlendirmek durumundadır.
24. Mahkeme bu anlamda Anayasa'nın 113. madde [Yargılama Yetkisi ve Yetkili Taraflar] 7. fıkrasına atıfta bulunur. Fıkra şöyledir:

Yasalarla belirlenen tüm yasal yollar tükendikten sonra bireyler, kamu otoriteleri tarafından kendi bireysel hak ve özgürlükler ihlal edildiğinde dava açma haklarına sahiptirler.

25. Mahkeme ayrıca Kanunu 48. maddesine [İstemin doğruluğu] de atıfta bulunur. Madde şöyledir:

İstem müracaatında bulunan kişi, isteminde hangi hak ve özgürlüğünün ihlal edildiğini tahmin ettiğini ve müracaatta bulunan kişinin itirazda bulunmak istediği kamu otoritenin somut işleminin hangisi olduğu konusunda doğru bir açıklama yapmakla görevlidir.

26. Mahkeme devamında içtüzüğün 36 (1) (d) ile (2) (b) kurallarına [Kabul Edilirlilik Kriterleri] atıfta bulunur. Kurallar şöyledir:

(1) Mahkeme başvuruları yalnız şu hallerde görüşebilir:

[...]

d) Başvuru prima facie olarak açıkça temellendirildiği veya temelden yoksun olmadığı zaman.

(2) Mahkeme şu kanaatlere vardığında başvuruyu açıkça temelden yoksun olduğunu ilan eder:

[..]

b) Sunulan maddi unsurların herhangi bir şekilde Anayasa ihlali iddialarını gerektelendirmediği zaman;

27. Mahkeme başvurucunun kanun önünde eşitlik hakkı, adil ve tarafsız yargılanma hakkı ve resmi belgelere erişim hakkının ihlal edildiğinden şikayetçi olduğunu hatırlatır.
28. Mahkeme, iddia edilen kanun önünde eşitlik hakkı ihlaliyle ilgili olarak başvurucunun ayrımcılığa uğradığı argümanlarını sunduğunu tespit etmiştir; çünkü o KÖA tarafından diğer çalışanlarla eşit olmayan muamele görmüştür. Ancak o, KÖA veya yetkili makamlarca diğer çalışanlarla kıyaslandığında hangi şekilde ve nasıl eşit olmayan muamele gördüğünü açıklamamıştır. Bu nedenle Mahkeme, iddianın temelden yoksun olduğunu tespit etmiştir.
29. Aslında Mahkeme, KÖA ve Temyiz Heyeti süreçleri ve kararlarının Anayasa'nın 24.2 fıkrasında belirlendiği şekilde ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasi görüş veya milli mensubiyet, sosyal statü, bir toplulukla ilişkisi, mülk, ekonomik durumu, sosyal durumu, cinsel tercihi, doğumu, engeli veya başka bir bireysel statüsüyle alakalı ayrımın bir sonucu olmadığı görüşündedir. Başvurucu KÖA'ya eşit erişime ve Temyiz Heyeti önünde hakların eşit şekilde savunma imkanına sahipti.
30. Ayrıca Mahkeme, başvurucunun Temyiz Heyeti önünde KŞ içerisinde iş ilişkisi statüsünü kanıtlamadığını tespit etmiştir. Öyle ki Temyiz Heyeti, 2003/13 sayılı UNMIK Yönetmeliğinin 10.4 fıkrasında öngörülen *gelirlerin %20'lik kısmı üzerinde pay hakkı olduğu sayılan* çalışan olmadığı için ayrımcılık meselelerine bakmamıştır.
31. Mahkeme "*ayrımcılık, benzer durumlarda nesnel ve makul bir gerekçe olmaksızın kişilerin farklı muamele görmeleridir*" (bkz. *Willis v. Birleşik Krallık*, 22 Eylül 2002 tarihli Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (bundan böyle: AİHM) kararının 48. paragrafı ve *Bekos Kourtropoulos v. Yunanistan*, 3 Mart 2006 tarihli AİHM kararını 63. paragrafı; *D.H. ve diğerleri v. Çek Cumhuriyeti*, 44. paragraf) tanımlamasını yapan AİHM içtihatlarına atıfta bulunur.
32. Başvurucunun adı ve tarafsız yargılanma hakkının iddia edilen ihlaliyle ve 2003/13 sayılı UNMIK Yönetmeliğinden doğan esas incelemesi hakkında yaralanması hususuyla ilgili olarak Mahkeme, KÖA ile mahkemelerin başvurucunu iddialarını dikkate aldıklarını tespit etmiştir. Temyiz Heyeti şunu tespit etmiştir: *başvurucu, KŞ'de çalışan olduğunu gösterecek hiçbir delil sunmamıştır*. Temyiz Heyeti bu şekilde *bu itiraz başvurusu sahibi nihai listede yer almak için gerekli yasal koşulları yerine getirmemiştir*, tespitinde bulunmuştur.
33. Mahkeme, Temyiz Heyetinin kararında başvurucunun itiraz esaslarının dikkate alındığı ve açık ve anlaşılır bir şekilde Urata/Voçar şirketi

özelleştirilmesinden elde edilecek gelirin % 20'si üzerinde hangi nedenle pay hakkı olamayacağını açıkladığını değerlendirmiştir.

34. Mahkeme sonuç olarak Temyiz Heyetinin AİHS'nin 6. maddesiyle bağlantılı Anayasa'nın 31. maddesinde belirtilen adil ve tarafsız yargılanma hakkına uygu şekilde hareket ettiği görüşündedir.
35. Bu tespit, *mahkemelerin karara dayanak oluşturan gerekçeleri açık ve anlaşılır şekilde kararlarında sunmakla yükümlü olduklarını* belirleyen AİHM içtihadına uygundur. (bkz. AİHM, *Suominen v. Finlandiya*, No: 37801, 1 Temmuz 2003 tarihli karar).
36. Mahkeme devamında başvurucunun Temyiz Heyeti tarafından resmi evraka erişim hakkının ihlal edildiğini iddiasını tespit etmiştir. Ancak başvurucu hangi resmi evraka erişemediğini ve hangi otoritenin bu hakkını keyfi bir şekilde reddettiğini belirtmemiştir. Bu nedenle Mahkeme, Anayasa'nın 41. maddesiyle güvence altına alınan resmi belgelere erişim hakkına ilişkin bir ihlal tespit edememiştir.
37. Özet olarak Mahkeme, Temyiz Heyeti tarafından gerçekleştirilen yargılama sürecinde kanun önünde eşitlik, adil ve tarafsız yargılanma hakkı ile resmi evraka erişim hakkı gibi anayasal hakların ihlal edildiğini gösterecek olgu veya koşulların olmadığını değerlendirmiştir.
38. Mahkeme devamında başvurucunun Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Anayasa ile güvence altına alınan haklarının ihlal edildiğini gösterecek ve bu ihlallere ilişkin iddialarına mesnet oluşturacak *prima facie* türünden herhangi bir delil sunmadığı görüşündedir. (bkz. *Tafil Qorri ve Mehdi Sylva* tarafından yapılan KI19/14 ve KI21/14 sayılı başvurular: Kosova İstinaf Mahkemesinin CA.nr. 2129/2013 sayı ve 5 Aralık 2013 tarihli kararı ile Kosova İstinaf Mahkemesinin CA.nr. 1947/2013 sayı ve 5 Aralık 2013 tarihli kararı hakkında anayasal denetim başvurusu).
39. Mahkeme başvurunun Anayasa, Kanun ve İçtüzükle belirlenmiş kabul edilirlilik kriterlerini yerine getirmediğini tespit etmiştir.
40. Bu nedenle başvurusu anayasal esaslara göre açıkça temelden yoksun olup Anayasa'nın 113.7 fıkrası, Kanununun 48. maddesi ve İçtüzüğün 36. kuralı (1) (d) ve 2 (b) ile (d) bentleri uyarınca kabul edilmezdir.

BU SEBEPLERDEN DOLAYI

Anayasa'nın 113.7 fıkrası, Kanun'un 48. maddesi ve İçtüzüğü'nün 36 (1) (d) ve 2 (d) kuralları uyarınca Kosova Anayasa Mahkemesi'nin 13 Haziran 2016 tarihinde yapılan duruşmasında oybirliğiyle:

- I. Başvurunun kabul edilmez olduğunun İLANINA,
- II. Kararın taraflara TEBLİĞ EDİLMESİNE,
- III. Kanununun 20.4 maddesi uyarınca bu kararın Resmi Gazetede YAYIMLANMASINA karar verilmiştir.
- IV. İşbu kararın derhal yürürlüğe girer.

Raportör Yargıç

Anayasa Mahkemesi Başkanı

Almiro Redrigues

Arta Rama-Hajrizi